

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie sędziego Sądu Okręgowego w [...] X. Y.
obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 107 § 1 pkt 5 ustawy z
dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz.
334, z późn. zm., zwanej dalej „u.s.p.”)
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 4 grudnia 2025 r.
kwestii przekazania sprawy dyscyplinarnej według właściwości rzeczowej

postanowił

**na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. stwierdzić
swą niewłaściwość rzeczową do rozpoznania sprawy
dyscyplinarnego sędziego Sądu Okręgowego w [...] X. Y. i sprawę
przekazać do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie
Apelacyjnym [...].**

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] wnioskiem z dnia 7 grudnia 2023 r., sygn. akt [...], zwrócił się o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Okręgowego w [...] X. Y., obwinionego o to, że:

1. w dniu 11 lutego 2023 r. w nieustalonym miejscu uchybił godności urzędu sędziego w ten sposób, że jako użytkownik portalu społecznościowego T. (obecnie [...]), nie zachowując powściągliwości w korzystaniu z mediów społecznościowych, użył obraźliwego określenia wobec niezidentyfikowanych

- z imienia i nazwiska funkcjonariuszy Straży Granicznej, pełniących służbę na granicy polsko-białoruskiej, nazywając ich „bandytami”, co stanowiło naruszenie § 23 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, tj. o przewinienie dyscyplinarne z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p.;
2. w dniu 11 czerwca 2023 r. w nieustalonym miejscu uchybił godności urzędu sędziego w ten sposób, że jako użytkownik portalu społecznościowego (obecnie [...]) publicznie znieważył Prezesa Rady Ministrów, używając wobec niego słów „psychopatyczny naziol”, czym wyczerpał znamiona strony przedmiotowej występkę z art. 226 § 3 k.k., naruszając powinność kierowania się zasadami godności i dobrych obyczajów, dbania o autorytet swojego urzędu oraz zakazu stwarzania swoim zachowaniem nawet pozorów nierespektowania porządku prawnego, a także nie zachował powściągliwości w korzystaniu z mediów społecznościowych, co stanowiło naruszenie norm zawartych w § 2, 4, 16 i 23 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów i asesorów sądowych, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 110 § 1 pkt 1 lit. b u.s.p. Sąd Najwyższy jest właściwy do rozpoznania w pierwszej instancji sprawy dyscyplinarnej sędziego tylko wtedy, gdy sprawa dotyczy przewinienia dyscyplinarnego wyczerpującego znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego, lub sprawach, w których Sąd Najwyższy zwrócił się z wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej wraz z wytknięciem uchybienia, oraz sprawach, o których mowa w art. 107 § 1 pkt 3 u.s.p. W pozostałych przypadkach sądem właściwym do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej sędziego jest sąd dyscyplinarny przy sądzie apelacyjnym, stosownie do treści art. 110 § 1 pkt 1 lit a u.s.p.

Jak wynika z treści wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, właściwość Sądu Najwyższego zdaje się wynikać ze sformułowań użytych w opisie czynu zarzucanego obwinionemu w pkt II. wniosku, gdzie mowa jest o tym, że przypisane mu zachowanie wyczerpało znamiona przestępstwa z art. 226 § 3 k.k.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego w sprawach karnych wskazuje się, że „o właściwości rzeczowej sądu decyduje opis czynu i jego znamiona, a nie prawidłowa lub nieprawidłowa kwalifikacja prawna przyjęta w akcie oskarżenia lub wyroku” (wyrok SN z dnia 17 kwietnia 2013 r., IV KK 351/12, Lex nr 1353642), a także, że „na etapie postępowania sądowego należy rozważać zasadność wskazywanej przez oskarżyciela publicznego właściwości rzeczowej sądu od strony opisu zarzucanego czynu i wskazanych w nim okoliczności” (postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 2022 r., I KK 107/22, Lex nr 3434028). Z kolei w postanowieniu z dnia 25 kwietnia 2024 r., I ZSK 22/23, Lex nr 3729439, Sąd Najwyższy przyjął, że władny jest rozpoznawać sprawy, działając jako sąd *a quo*, jedynie w ograniczonym zakresie, co do spraw, gdzie stawiany zarzut przewinienia dyscyplinarnego między innymi wyczerpuje jednocześnie znamiona przestępstwa umyślnego, ściganego z oskarżenia publicznego. Podstawą zaś określenia właściwości rzeczowej sądu jest treść zarzutu (treść czynu zarzucanego obwinionemu, o popełnienie którego się go posądza), a także ocena przedstawionego materiału dowodowego.

Analizując treść wpisów zamieszczanych przez obwinionego na portalu społecznościowym T. (tom I., k. 5, 10), które są przedmiotem obu stawianych sędziemu zarzutów, w kontekście jego wyjaśnień zawartych w piśmie z dnia 9 sierpnia 2023 r., (tom I., k. 29), należy stwierdzić, że wnioskodawca nie wykazał, że opisane w zarzutach zachowania wyczerpują znamiona czynów zabronionych.

Trzeba też wskazać, że jednoczesne wyczerpywanie przez przewinienie dyscyplinarne znamion przestępstwa, decydujące o właściwości Sądu Najwyższego w sprawie dyscyplinarnej sędziego, musi zostać skonkretyzowane w decyzji procesowej organu prowadzącego postępowanie karne, wskazującej, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa. Jak wynika z pisma Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 5 września 2023 r. (tom I., k. 58), niniejsza sprawa pozostawała w zainteresowaniu Prokuratury, natomiast nie ma informacji, jakoby w tej sprawie było prowadzone postępowanie przygotowawcze. Do Izby Odpowiedzialności Zawodowej nie wpłynął również wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego X. Y. do odpowiedzialności karnej za czyny będące przedmiotem wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej. Wszystko to wskazuje, że przekonanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego o

wyczerpaniu przez jedno z zachowań zarzucanych obwinionemu znamion przestępstwa określonego w art. 226 § 3 k.k., nie zostało uprawdopodobnione decyzją procesową organu właściwego do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania przygotowawczego. Spełnienie powyższego wymagania jest nieodzowne z tego powodu, że w świetle znajdującej umocowanie w art. 42 ust. 1 Konstytucji zasady domniemania niewinności jedynie sąd karny jest wyłącznie właściwy do stwierdzenia, że czyn popełniony przez sprawcę stanowi przestępstwo. Jeżeli zatem nie zostały podjęte czynności procesowe w celu pociągnięcia obwinionego do odpowiedzialności karnej, stwierdzenie, że jego czyny wyczerpały znamiona przestępstwa, nie znajdzie procesowego potwierdzenia, a przynajmniej nie zachodzi realne prawdopodobieństwo, że tak właśnie się stanie. Należy przypomnieć, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartym w wyroku z dnia 17 stycznia 2024 r., I ZSK 8/22, opublikowanym w OSN-IOZ 2025 r. poz. 2.1: „Organ władzy publicznej, prowadząc postępowanie nie będące postępowaniem karnym, nie jest bowiem uprawniony, by samodzielnie ustalić fakt popełnienia przestępstwa i wyprowadzać z tego negatywne konsekwencje prawne, a wyłącznie właściwym do takiego stwierdzenia jest sąd karny, jako jedyny umocowany do wydania orzeczenia podważającego zasadę domniemania niewinności, wobec czego samodzielność sądu dyscyplinarnego w sprawach dyscyplinarnych sędziów, wynikająca z art. 8 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., jest ograniczona”.

W tej sytuacji należy przyjąć, że wnioskodawca nie wykazał w dostatecznie uzasadnionym stopniu, aby przewinienia dyscyplinarne zarzucane obwinionemu wyczerpywały znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego. Nie zachodzą też inne przesłanki wymienione w art. 110 § 1 pkt 1 lit. b u.s.p., których zaistnienie sytuowałoby tę sprawę we właściwości Sądu Najwyższego jako sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym [...] jako właściwemu dla obszaru apelacji sąsiadującej z obszarem apelacji, w którym znajduje się sąd, w którym pełni służbę sędzia sądu okręgowego objęty postępowaniem (art. 110 § 3 u.s.p.).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

[M. T.]

[r.g.]